

**ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА КРАЉА ПЕТРА II**

**УЖИЦЕ**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ 2018/2019- 2021/2022.**

**IV РАЗРЕД**

## Фонд часова за четврти разред по предметима

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Свет око нас	-	-
5.	Природа и друштво	2	72
6.	Ликовна култура	2	72
7.	Музичка култура	1	36
8.	Физичко васпитање	3	108
<b>Укупно : А</b>		<b>20</b>	<b>720</b>
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36
Ред. број	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Народна традиција	1	36
2.	Чувари природе	1	36
3.	Од играчке до рачунара	1	36
<b>Укупно : Б</b>		<b>2</b>	<b>72</b>
<b>Укупно : А+Б</b>		<b>22</b>	<b>792</b>
Ред. број	Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Редовна настава	22	792
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36
<b>Укупно : А+Б+В+Г</b>		<b>24</b>	<b>864</b>
Ред број	Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Час одељ. старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1	36
3.	Настава у природи	7-10 дана	
<b>Укупно : А+Б+В+Г+Д</b>			

## СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

### Сврха програма образовања

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економским, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

### Циљеви и задаци програма образовања су :

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

### ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОМ РАДУ

#### а) Активности наставника:

- планира, одабира, осмишљава и припрема одговарајуће текстове и задатке за рад ученика;
- објашњава, демонстрира, упућује, води ученике у процесу учења, откривања, разумевања појава, односа и веза;
- ствара проблемске ситуације ради мотивације ученика;
- постиче, прати, коригује и вреднује рад ученика;
- утврђује, обнавља и систематизује знања ученика;
- бележи резултате рада и води разговор са ученицима о резултатима и могућностима превазилажења слабости.

#### б) Активности ученика:

- посматрају, уочавају, описују, распоређују, пишу;
- читају, доживљавају, истражују, откривају, анализирају, упоређују, закључују, интерпретирају;
- користе говорну ситуацију за усвајање и примену усвојених знања;
- вежбају, обнављају, класификују и систематизују усвојена знања;
- постављају питања, одговарају, аргументују, објашњавају, критикују;
- повезују и стварају нова дела (пишу, илуструју, глуме).

# ГЛОБАЛНО ПЛАНИРАЊЕ – ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ

## ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК						
бр. наст. теме	Наставна тема	Број часова				Укупно по теми
		обрада	вежбање/ утврђив.	систем.	провере	
1.	ЈЕЗИК	22	12	2	5	41
2.	КЊИЖЕВНОСТ	54	34	4	1	93
3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	5	33	4	5	46
Укупно		81	79	10	11	180

**Провере остварености стандарда постигнућа** за обавезни предмет српски језик реализоваће се у оквиру планираних провера, а на нивоу Стручног актива урадиће се анализа. У току шк.године, на часовима утврђивања, вежбања и ситематизације градива радиће се на остваривању истих.

**\*\*\*ЈАНУАР – СТАНДАРДИ**      **\*\*\*МАЈ – СТАНДАРДИ**  
**\*\*\* може доћи до промене – време реализације, разлог: темпо напредовања**

МАТЕМАТИКА						
бр. наст. теме	Наставна тема	Број часова				Укупно по теми
		обрада	вежбање/ утврђив.	систем.	провере	
1.	СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА ДО 1000	48	75	6	7	136
2.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	6	4	1	2	13
3.	ПОВРШИНА И ЗАПРЕМИНА	11	16	2	2	31
Укупно		65	96	9	10	180

**Провере остварености стандарда постигнућа** за обавезни предмет математику реализоваће се у оквиру планираних провера, а на нивоу Стручног актива урадиће се анализа. У току шк.године, на часовима утврђивања, вежбања и ситематизације градива радиће се на остваривању истих.

**\*\*\*ЈАНУАР – СТАНДАРДИ**    **\*\*\*МАЈ – СТАНДАРДИ**    **\*\*\* може доћи до измена – време реализације, разлог: темпо напредовања**

ПРИРОДА И ДРУШТВО						
бр. наст. теме	Наставна тема	Број часова				Укупно по теми
		обрада	утврђив.	систем.	провере	
1.	МОЈА ДОМОВИНА ДЕО СВЕТА	12	8	2	1	23
2.	СУСРЕТ СА ПРИРОДОМ	6	4	/	1	11

3.	ИСТРАЖУЈЕМО ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ	6	4	1	1	12
4.	РАД, ЕНЕРГИЈА, ПРОИЗВОДЊА И ПОТРОШЊА	4	2	/	1	7
5.	ОСВРТ УНАЗАД - ПРОШЛОСТ	11	6	1	1	19
Укупно		40	24	4	4	72

Провере остварености стандарда постигнућа за обавезни предмет природа и друштво реализоваће се у оквиру планиране провере, а на нивоу Стручног актива урадиће се анализа. У току шк.године, на часовима утврђивања и ситематизације градива радиће се на остваривању истих.

\*\*\*ЈУН – СТАНДАРДИ

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ						
бр. наст. теме	Наставна тема	Број часова				Укупно по теми
		обучавање	увежбав.	систем.	провере	
1.	АТЛЕТИКА	3	10	/	3	16
2.	ВЕЖБЕ НА СПРАВАМА И ТЛУ	15	20	/	3	38
3.	РИТМИЧКА ГИМНАСТИКА И НАРОДНИ ПЛЕС	6	7	/	/	13
4.	ОСНОВИ СПОРТСКИХ ИГАРА	9	29	/	/	38
5.	ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	3	/	/	/	3
Укупно		36	66	/	6	108

МУЗИЧКА КУЛТУРА					
бр. наст. теме	Наставна тема	Број часова			Укупно по теми
		обрада	утврђив.	систем.	
1.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (певање, свирање)	16	7	/	23
2.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	3	5	/	8
3.	СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ	/	2	3	5
Укупно		19	14	3	36

ЛИКОВНА КУЛТУРА					
Бр. наст.	Наставна тема	Број часова			Укупно часова
		обраде	вежб.	системат.	

теме					по теми
1.	ЛИНИЈА, ПОВРШИНА, ВОЛУМЕН, БОЈА, ПРОСТОР	3	7	/	10
2.	ОСНОВЕН И ИЗВЕДЕНЕ БОЈЕ	6	6	/	12
3.	КОЛАЖ, ФРОТАЖ, ДЕКОЛАЖ И АСАМБЛАЖ	4	6	/	10
4.	СЛИКАРСКИ МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ	6	6	/	12
5.	РАЗУМЕВАЊЕ ТРОДИМЕНЗИОНАЛНИХ ОБЛИКА И РАД НА ЊИМА	5	11	/	16
6.	АМБИЈЕНТ – СЦЕНСКИ ПРОСТОР	4	8	/	12
Укупно		28	44	/	72

### ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - НАСТАВНИ САДРЖАЈИ	бр. часова по темама		
	обрада	вежба ње	укупно
1. Подстицање групног рада	/	/	2
2. Дечја права су универзална, једнака за све	/	/	8
3. Заједно стварамо демократску атмосферу у нашем разреду, школи	/	/	10
4. Живим демократију, демократска права	/	/	11
5. Људско биће је део целог света, развијање еколошке свести	/	/	3
6. Евалуација	/	/	2
УКУПНО	36		

### ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ					
бр. наст. теме	Наставна тема	БРОЈ ЧАСОВА			
		обрада	утврђив.	систем.	укупно
1.	ЖИВОТНА СРЕДИНА	11	6	/	17
2.	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ	5	3	/	8
3.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	5	4	2	11
Укупно	5 тема	21	13	2	36
Укупно		36			

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА					
бр. наст. теме	Наставна тема	БРОЈ ЧАСОВА			
		обрада	утврђив.	систем.	укупно
1.	<b>ЦРТАМО И ПИШЕМО</b>	7	5	/	<b>12</b>
2.	<b>ПРАВИМО ОДЕЉЕЊСКЕ НОВИНЕ</b>	1	3	/	<b>4</b>
3.	<b>КРЕИРАМО, СТВАРАМО</b>	3	5	2	<b>10</b>
4.	<b>ИГРАМО СЕ И СНИМАМО</b>	4	4	2	<b>10</b>
<b>Укупно</b>	<b>5 тема</b>	<b>15</b>	<b>17</b>	<b>4</b>	<b>36</b>
<b>Укупно</b>		<b>36</b>			

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА					
бр. наст. теме	Наставна тема	БРОЈ ЧАСОВА			
		обрада	утврђив.	систем.	укупно
1.	<b>ТРАДИЦИОН. ОБЛИЦИ ТРАНСПОРТА И ТРАНСПОРТНА СРЕДСТВА</b> (На млађима свет остаје; Носимо, вучемо, превозимо; Путовање је најбоље учење; Пут широк, врата отворена)	11	6	1	<b>18</b>
2.	<b>НАРОДНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ</b> (Весело срце кудељу преде; Шором чезе, а Дунавом лађе )	6	4	1	<b>11</b>
3.	<b>НОСИОЦИ НАРОДНЕ ТРАДИЦИЈЕ</b> ( Од добошара до рачунара )	3	3	1	<b>7</b>
<b>Укупно</b>	<b>5 тема</b>	<b>20</b>	<b>13</b>	<b>3</b>	<b>36</b>
<b>Укупно</b>		<b>36</b>			

## ТЕМАТСКА СТРУКТУРА , СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

### **ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ**

#### **СРПСКИ ЈЕЗИК**

##### **ЦИЉ И ЗАДАЦИ:**

**Циљ** наставе српској језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

**Задаци** наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативом, граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећаја за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи ( доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања;
- навикавање на самостално коришћење библиотеке ( одељенске, школске , месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поспуно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теориских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и ТВ;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и друго);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима

**Тематска структура - 180 часова**

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
-------------------	-------------	---------------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	------------



<b>Књижевност :</b> - лирика - епика - драма	90	- слушање - читање текстова - уочавање и тумачење садржајних целина у тексту, ликова, порука... - рецитоване - драматиз.	- фронтал. - индивид. - групни - рад у пару	- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког) - оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, тумачење и вредновање књижевних уметничких дела разних жанрова - упознавање, читање и тумачење популарних информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу - развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи	СЈ (Језичка култура), МК (Извођење музике, Слушање музике) ПД ( Моја домовина),
<b>Језик</b> - граматика - правопис	41	- активно слушање - састављање и примењивање знања о реченици - уочавање језичких појмова у тексту - писање по диктату	- фронтал. - индивид. - групни - рад у пару	- основно описивање ученика на темељима ортографских и ортоепских стандарда књижевног језика - упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика	СЈ (Језичка култура), М (Бројни низ, Мерење и мере ), ПД (Моја домовина),
<b>Језичка култура</b>	49	- посматрање - упоређив. и манипулисање сликама - активно учествује у причању - описује на основу онога што је видео, осетио, доживео - пише састав	- фронтал. - индивид. - групни - рад у пару	- развијање способности за правилно, течно, економично и уверљиво, усмено и писмено изражавање; богаћење речника, језичког и стилског израза - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникативним ситуацијама ( улога говорника, слушаоца, саговорника )	СЈ (Књижевност ), МК (Извођење музике, Слушање музике), ПД (Моја домовина), Ликовна култура (Линија, површина,)

#### НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- Основни програмски захтеви у настави српског језика остварују се у концентричним круговима и континуираним нивозима изучавајући језичке садржаје поступно и селективно;
- Поступност је обезбеђена избором и распоредом наставних садржаја, а ниво програмског захтева је описно формулисање (запажање, уочавање, усвајање, појам, препознавање, разликовање, употреба, информативно);

- Селективност се остварује избором и распоредом најосновнијих језичких законитости чије тумачење се заснива на њиховој функцији у комуникацији;
- У настави граматике примењиваће се следећи поступци:
  - подсицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања ученика;
  - сузбијање имитаторских склоности на битним својствима и стилским функцијама језичких појава;
  - заснивање тежишта наставе на битним својствима и стилским функцијама језичких појава;
  - уважавање ситуационе условљености језичких појава;
  - повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста;
  - откривање стилске функције, односно изражајности језичких појава;
  - коришћење уметничких доживљаја као подстицај за учење матерњег језика;
  - систематска и осмишљена вежбања з говору и писању;
  - ефикасно превазилажење нивоа препознавања језичких појава;
  - неговање примењеног знања и умења;
  - континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом;
  - остваривање континуитета у систему правописних, стилских вежбања;
  - побуђивање учениковог језичког израза животним ситуацијама;
  - указивање на граматичку сачињеност стилских изражајних средстава;
  - коришћење прикладних илустрација;
- Основни поступци у остваривању програма из књижевности чине читање, тумачење текста и изражајно исказивање напамет научног текста, ова знања и умњња имају функционалну улогу у свим наставним областима и у функцији су даљег усавршавања техника читања (гласно, изражајно, тихо или у себи, односно усмерено, истраживачко, продуктивно, аналитичко, информативно читање и сл.);
- Текст метода је у функцији савладавања брзог читања у себи с разумевање,, доприноси да ученици читају флексибилно, усклађују брзину са циљем читања и карактеристикама текста
- Изражајно казивање је у функцији развоја говорне културе ученика користе се вежбе изражајног казивања „очи у очи“ и логичко усвајање текста, никако механичко;
- При тумачењу текста ученике подстицати на изношење ставова и судова о књижевном делу на основу чињеница из текста и на тај начин се подстиче изражавачки дух и критички став ученика, активна улога ученика у проучавању књижевног дела;
- Обрада одговарајућих текстова ученици усвајају књижевне појмове (родољубива песма) као и функционални ( узрок, услов, порука, особина и сл.);
- Основни поступак при реализацији области језичке културе чине разне језичке игра, вежбе, описивања писмених радова, аутодиктат, препричавање и причање.

Листа стандарда:

		ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА					
		основни ниво		средњи ниво		напредни ниво	
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	1. ГОВОРНА КУЛТУРА	1СЈ.0.1.1. 1СЈ.0.1.2. 1СЈ.0.1.3. 1СЈ.0.1.4.	1СЈ.0.1.5. 1СЈ.0.1.6. 1СЈ.0.1.7. 1СЈ.0.1.8.				
	2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊА ПРОЧИТАНОГ	1СЈ.1.2.1. 1СЈ.1.2.3. 1СЈ.1.2.5. 1СЈ.1.2.7.	1СЈ.1.2.2. 1СЈ.1.2.4. 1СЈ.1.2.6. 1СЈ.1.2.8.	1СЈ.2.2.1. 1СЈ.2.2.3. 1СЈ.2.2.5. 1СЈ.2.2.7. 1СЈ.2.2.9.	1СЈ.2.2.2. 1СЈ.2.2.4. 1СЈ.2.2.6. 1СЈ.2.2.8. 1СЈ.2.2.10.	1СЈ. 3.2.1. 1СЈ. 3.2.3. 1СЈ. 3.2.5. 1СЈ. 3.2.7.	1СЈ. 3.2.2. 1СЈ. 3.2.4. 1СЈ. 3.2.6.

		1CJ. 1.3.1. 1CJ. 1.3.6. 1CJ. 1.3.2. 1CJ. 1.3.7. 1CJ. 1.3.3. 1CJ. 1.3.8. 1CJ. 1.3.4. 1CJ. 1.3.9. 1CJ. 1.3.5. 1CJ. 1.3.10.	1CJ. 2.3.1. 1CJ. 2.3.6. 1CJ. 2.3.2. 1CJ. 2.3.7. 1CJ. 2.3.3. 1CJ. 2.3.8. 1CJ. 2.3.4. 1CJ. 2.3.9. 1CJ. 2.3.5. 1CJ. 2.3.10. 1CJ. 2.3.11.	1CJ. 3.3.1. 1CJ. 3.3.2. 1CJ. 3.3.3. 1CJ. 3.3.4. 1CJ. 3.3.5. 1CJ. 3.3.6.
ЈЕЗИК	3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ			
	4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА * граматика  * лексикологија	1CJ. 1.4.1. 1CJ. 1.4.2. 1CJ. 1.4.3.  1CJ. 1.4.4. 1CJ. 1.4.5.	1CJ. 2.4.1. 1CJ. 2.4.2. 1CJ. 2.4.3. 1CJ. 2.4.4. 1CJ. 2.4.5. 1CJ. 2.4.6. 1CJ. 2.4.7.  1CJ. 2.4.8. 1CJ. 2.4.9.	1CJ. 3.4.1. 1CJ. 3.4.2. 1CJ. 3.4.3.  1CJ. 3.4.4. 1CJ. 3.4.5.
КЊИЖЕВНОСТ	5. КЊИЖЕВНОСТ	1CJ.1.5.1 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4.	1CJ.2.5.1. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6. 1CJ.2.5.7.	1CJ. 3.5.1. 1CJ. 3.5.2. 1CJ. 3.5.3.

## **ОСНОВНИ НИВО**

### **1. ГОВОРНА КУЛТУРА**

1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике

1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања

1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења" или „скандирања"

1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издваја ања значајних делова или занимљивих детаља

1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације

1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање

1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју

1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став

### **2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ**

1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста

1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.)

1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту

1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)

1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста

1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста

1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста

1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате

### **3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**

1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице

1CJ.1.3.2. уме да се потпише

1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком

1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе

1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре

1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме

1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)

1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава

1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)

1CJ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)

### **4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА**

У подобласти ГРАМАТИКА, ученик/ученица:

1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)

1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур)

1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

У подобласти ЛЕКСИКОЛОГИЈА ученик/ученица:

1CJ.1.4.4. препознаје антонимију

1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)

### **5. КЊИЖЕВНОСТ**

1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме

1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну)

1CJ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту

1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту

## **СРЕДЊИ НИВО**

### **2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ**

1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; кој и део текста треба прочитати брже, а кој и спорије

1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)

1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту

1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детал који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)

1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену

1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту

1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)

1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова

1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни

1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације

### **3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**

1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/-чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, ђ, ц; правилно пише сугласник ј у интервокалској позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању

1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)

1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима

1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији

(формалној/неформалној)

1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст

1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст

1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање)

1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке)

1CJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење)

1CJ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира

### **4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА**

У подобласти ГРАМАТИКА:

1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе)

1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве)

1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу

1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног глаголског времена у друго

1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат

1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне)

1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику

У подобласти ЛЕКСИКОЛОГИЈА

1CJ.2.4.8. препознаје синонимију

1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава

### **5. КЊИЖЕВНОСТ**

1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме

1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице)

1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми

1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту

1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)

1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога

1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту

### **НАПРЕДНИ НИВО**

### **2. ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ**

1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста

1CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ)

1CJ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста vs. мишљења учесника у догађају)

1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст

1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)

1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.)

1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)

### **3. ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ**

1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене

1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса

1CJ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста

1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст

1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст)

1CJ.3.3.6. издваја пасусе

### **4. ГРАМАТИКА И ЛЕКСИКОЛОГИЈА**

У подобласти ГРАМАТИКЕ:

1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе)

1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју

1CJ.3.4.3. препознаје прави објекат (у акузативу) и прилошке одредбе за време, место и начин

У подобласти ЛЕКСИКОЛОГИЈА:

1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени

1CJ.3.4.5. употребљава речи у основном и пренесеном/фигуративном значењу

### **5. КЊИЖЕВНОСТ**

1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст

1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе међу догађајима у тексту

1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст

## **ДОПУНСКА НАСТАВА – СРПСКИ ЈЕЗИК**

**Фонд часова: 18**

Тема	Број часова
<b>Књижевност</b>	4
<b>Језик</b>	10
<b>Језичка култура</b>	4
<b>Укупно</b>	18

**Циљ и задаци допунске наставе српског језика** су: проналажење путева, спречавања застоја у напредовању; примена индивидуализоване наставе, односно издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање

и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, односно отклонити неуспех у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање.

Наставни садржаји	Број часова	Активности васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Књижевност - лирика - епика - драма	4	- читање текстова - учествовање у причи и тексту	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- увежбавања и усавршавања гласног читања и читањ ау себи - оспособљавање за самостално читање и разумевање
Језик - граматика - правопис	10	- састављање реченица - читање и писање (коришћење оба писма) - анализа реченице (служба и врсте речи)	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- поступно и систематично савладавање правописа и граматике - овладавање правописним и граматичким правилима
Језичка култура	4	- учествовање у разговору - одговарање и постављање питања - описивање замишљених и доживљених ситуација	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- развијање способности за правилно усмено и посмено изражавање - оспособљавање за успешно служење књижевним језиком, смисленим реченицама у различитим животним ситуацијама

## МАТЕМАТИКА

### ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

**Циљ** наставе математике у основној школи је да. Ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава у животу и друштву; да оспособи ученика за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних дататака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

**Задаци** наставе математике:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну са откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања;

- да ученицима омогући разумевање одговарајућој садржаја природних наука и доприносе радном и полутехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као сто су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода доприносе формирању правилног погледа на свет и свестраном развиту ученика;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасноћу и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ченици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама.

#### Тематска структура - 180 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
Скуп природних бројева	136	<ul style="list-style-type: none"> <li>- сабирање и одузимање</li> <li>- множење и дељење</li> <li>- меморисање</li> <li>- примењивање стечених знања</li> <li>- решавање проблема</li> <li>- запажање</li> <li>- уочавање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- да савладају читање и писање пр.бројева у дек. Бр. систему</li> <li>- упознају скуп пр. бројева и исте приказују тачкама бр.полуправе</li> <li>- примењују својства рачунских операција при трансформисању израза и у случају рачун олакшица</li> <li>- знају да читају, састављају и израчунавају вредност израза са више операција</li> <li>- знају да речавају једн. једначине и неједначине у скупу природних бројева</li> <li>- упознају разломке, њихово читање, писање и значење</li> <li>- успешно решавају текстуалне задатке</li> </ul>	М ( Мерење и мере, Површина и запремина ), СЈ (Језичка култура , ПД (Моја домовина, Рад, производња)



<b>Мерење и мере</b>	12	- упоређивање - мерење - прављење модела - примена стечених знања - посматрање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практичан рад	- да упознају јединице за површину - претварају јединице у мање и веће јединице мере	М ( Скуп природних бројева, Површина и запремина) ПД (Моја домовина, Рад, производња)
<b>Површина и запремина</b>	32	- упоређивање - мерење - рачунање - примена стечених знања	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практичан рад	- да упознају и науче формуле за израчунавање површине правоугаоника, квадрата, коцке и квадра - примењују стечена знања кроз решавање текстуалних проблемских задатака	М ( Скуп природних бројева, Мерење и мере) СЈ (Језичка култура) ПД (Моја домовина)

#### НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Да би ученици усвојили елементарна математичка знања која су потребна у решавању задатака и развијању менталних способности у раду ће се смењивати различите активности и технике: вербална, текстуална, практична, учења путем откривања, смислено учење, амбијентално учење, решавање проблема.

- графичко представљање разних стварних ситуација помоћу Венових дијаграма (или на друге начине);
- упознавање и графичко представљање бројног низа природних бројева; решавати бројне израза
- повећање ефикасности наставе кроз аналитички и синтетички приступ решавању текстуалних задатака;
- паралелно са случајевима једнокости двају израза, ученици упознају и случајеве неједнакости,
- откривање идеје пресликавања увођењем таблица и дијаграма; практичним радом утврдити зависност између података;
- упутити ученике како да у разним животним ситуацијама уочавају одговарајуће математичке релације;
- кроз практични рад стицање елементарне геометријске представе;
- системски рад на развијању елементарних просторних представа;
- кроз практичан рад објаснити систем јединица мера;
- мере за дужину/површину обрађивати упоредо са одговарајућим градивом из геометрије;

#### ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОМ РАДУ

а) Активности наставника: планира, осмишља, објашњава, упућује, подстиче, демонстрира, коригује, сарађује, координира, води, игра се....

б) Активности ученика: уочавају, разликују, посматрају, откривају, упоређују, сарађују, примењују, истражују, закључују, играју се.

**Листа стандарда:**

	ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА		
	основни ниво	средњи ниво	напредни ниво

СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА	<b>1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА</b>	1MA. 1.1.1. 1MA. 1.1.2. 1MA. 1.1.3. 1MA. 1.1.4. 1MA. 1.1.5.	1MA. 2.1.1. 1MA. 2.1.2. 1MA. 2.1.3. 1MA. 2.1.4. 1MA. 2.1.5.	1MA. 3.1.1. 1MA. 3.1.2. 1MA. 3.1.3. 1MA. 3.1.4. 1MA. 3.1.5.
ПОВРШИНА, МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<b>2. ГЕОМЕТРИЈА</b>	1MA.1.2.1. 1MA.1.2.2. 1MA.1.2.3. 1MA.1.2.4.	1MA.2.2.1. 1MA.2.2.2. 1MA.2.2.3. 1MA.2.2.4. 1MA.2.2.5. 1MA.2.2.6.	1MA. 3.2.1. 1MA. 3.2.2. 1MA. 3.2.3. 1MA. 3.2.4. 1MA. 3.2.5.
СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА	<b>3. РАЗЛОМЦИ</b>	1MA.1.3.1. 1MA.1.3.2.	1MA.2.3.1. 1MA.2.3.2.	1MA. 3.3.1. 1MA. 3.3.2.
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	<b>4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ</b>	1MA. 1.4.1. 1MA. 1.4.2. 1MA.1.4.3. 1MA. 1.4.4.	1MA. 2.4.1. 1MA. 2.4.2. 1MA. 2.4.3. 1MA. 2.4.4. 1MA. 2.4.5.	1MA. 3.4.2. 1MA. 3.4.2. 1MA. 3.4.2.

## **ОСНОВНИ НИВО**

### **1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА**

1MA.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1MA.

1MA.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде

1MA.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде

1MA.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом

1MA.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде

### **2. ГЕОМЕТРИЈА**

1MA.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)

1MA.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе

1MA.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1MA.

1MA.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица

### **3. РАЗЛОМЦИ**

1MA.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак  $-\frac{n}{10}$  ( $n < 10$ ) и препозна његов графички приказ

1MA.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине

### **4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ**

1MA.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама

1MA.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml)

1MA.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t)

1MA.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме

## **СРЕДЊИ НИВО**

### **1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА**

- 1MA.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем
- 1MA.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју
- 1MA.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза
- 1MA.2.1.4. рачуна вредност израза с највише две операције
- 1MA.2.1.5. уме да решава једначине

### **2. ГЕОМЕТРИЈА**

- 1MA.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни
- 1MA.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине
- 1MA.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе
- 1MA.2.2.4. уме да израчуна О троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама
- 1MA.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама
- 1MA.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадра и уме да израчуна њихову површину када су подаци дати у истим мерним јединицама

### **3. РАЗЛОМЦИ**

- 1MA.2.3.1. уме да препозна разломак  $\frac{a}{b}$  ( $b < 10$ ,  $a < b$ ) када је граф. приказан на фигури подељеној на  $b$  делова
- 1MA.2.3.2. уме да израчуна  $n$ -ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика  $\frac{1}{n}$  ( $n \leq 10$ )

### **4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ**

- 1MA.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама
- 1MA.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама
- 1MA.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање
- 1MA.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање
- 1MA.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке

## **НАПРЕДНИ НИВО**

### **1. ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА**

- 1MA.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака
- 1MA.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.
- 1MA.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет
- 1MA.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми
- 1MA.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом

### **2. ГЕОМЕТРИЈА**

- 1MA.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање
- 1MA.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника
- 1MA.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника
- 1MA.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама
- 1MA.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама

### **3. РАЗЛОМЦИ**

- 1MA.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак  $\frac{a}{b}$  ( $b < 10$ ,  $a < b$ )
- 1MA.3.3.2. зна да израчуна део  $\frac{a}{b}$  ( $b \leq 10$ ,  $a < b$ ) неке целине и користи то у задацима

### **4. МЕРЕЊЕ И МЕРЕ**

- 1MA.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама
- 1MA.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности
- 1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе

## ДОПУНСКА НАСТАВА - МАТЕМАТИКА

Фонд часова: 18

тема	Број часова
Скуп природних бројева	13
Мерење и мере	1
Површина	4
Укупно	18

Циљ и задаци допунске наставе математике су: проналажење путева, спречавања застоја у напредовању; примена индивидуализоване наставе, односно издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, односно отклонити неуспех у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање.

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Скуп природних бројева	13	- сабирање и одузимање до 1000 - примена научног у решавању бр. израза - примењивање стечених знања	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- савладавање основних операција - решавање текстуалних задатака - развијање логичког мишљења и способности комбиновања
Површина	4	- посматрање - уочавање - примена стечених знања - решавање задатака	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- упознавање основних геометријских фигура и њихових међусобних односа
Мерење и мере	1	- упоређивање - мерење - примена стечених знања	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- упознају и примењују мере за дужину, масу и време

## ДОДАТНА НАСТАВА – МАТЕМАТИКА Фонд часова: 36

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно – васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Логички и комбинаторни задаци	4	- уочавање - издвајање - решавање проблема	- припрема и врши избор задатака - обезбеђује стицање знања на вишем нивоу - осмишљава и уводи ученика у проблемску ситуацију - подстиче на	- индивидуални - групни - фронтални - рад у пару	- развијање логичког мишљења, поступка решавања проблемских задатака

			размишљање јер оно види у одабир једног решења		
<b>Природни бројеви и операције са њима</b>	6	- уочавање - решавање	- уводи ученике у проблемску ситуацију и истиче важност поступка - даје смернице ка решењу - оспособљава за решавање сложених задатака - указује на уочавање односа и законитости	- индивидуални - групни - фронтални - рад у пару	- развијање тачности и прецизности при раду и логичкиг мишљења
<b>Решавање сложених задатака помоћу једначина и дијаграма</b>	4	- уочавање - издвајање - решавање проблема	- користи и истиче значај графичког приказа - указује на повезивање стечених знања - упућује на пут ка решењу - указује на повезаност величина у сложеним примерима - указује на примену у разноврсним задацима	- индивидуални - групни - фронтални - рад у пару	- развијање логичког мишљења - оспособљавање ученика за самостално решавање проблема
<b>Квадрат и правоугаоник</b>	6	- уочавање - закључивање - цртање - скицирање	- упућује на повезивање - припрема задатке о функционалној зависности површине од дужине - указује и упућује на површину код сложених фигура - настоји да знања буду применљива	- индивидуални - групни - фронтални - рад у пару	- развијање способности уочавања битног у проблему - прецизност и уредност при раду
<b>Коцка и квадар</b>	4	- уочавање - закључивање - цртање - скицирање	- омогућује примену стечених знања - навикава на израду скице као првог корака ка решењу - упућује на заједничко проналажење решења	- индивидуални - групни - фронтални - рад у пару	- развијање способности уочавања битног у проблему - прецизност и уредност при раду

## ПРИРОДА И ДРУШТВО

### ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Основна сврха изучавања интегрисаног наставног предмета Природа и друштво јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају своје сазнајне, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, ако и шире друштвене заједнице. Наставни предмет Природа и друштво развија код деце сазнајне способности, формира основне појмове и постепено гради основе за систем помова из области природе, друштва и културе. Истовремено, стичу се знања, умења и вештине које им омогућавају даље учење. Активним упознавањем природних и друштвених појава и процеса, постиче се природна радозналост деце. Најбољи резултати постижу се уколико деца самостално истражују и искуствено долазе до сазнања – спознају свет око себе као природно и друштвено окружење. Систематизовањем, допуњавањем и рестуарирањем искуствених знања ученика и њиховим довођењем у везу са научним сазнањем, дечја знања се надограђују, проверавају и примењују. Преко интерактивних социјалних активности они упознају себе, испољавају своју индивидуалност, уважавају различитост и права других, уче се како треба живети заједно. Усвајањем елементарних форми функционалне писмености, омогућују се стицање и размена информација, комуницирање у различитим животним ситуацијама и стварају се могућности за даље учење. Примена наученог подстиче даљи развој детета, доприноси стварање одговорног пднпса ученика према себи и свету који га окружује и омогућује му успешну интерграцију у савремене токове живота.

**Општи циљ** интегрисаног наставног предмета Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговорни живот у њему.

**Остали циљеви и задаци** овог наставног предмета су:

- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање способности запажања основних својства објекта, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у контури система појмова из области природе и друштва;
- стицање елемената научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања;
- развијање еколошке свести и навика здравог живота;
- развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају и домовини;
- развијање способности запажања основних материјала, објеката, појава и процеса у окружењу и уочавању њихове повезаности;
- развијање елемената логичког размишљања;
- стицање елементарне научне писмености и њена функционална применљивост;
- оспособљавање за сналажење у простору и времену;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима и групама;
- развијање одговорног односа према себи, другоме, окружењу и културном наслеђу;

Тематска структура: - 72 часа

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
Моја домовина, део света	12+7	- посматрање - описивање	- фронтални - индивидуални - групни	- развијање основних појмова о ширем природном и	ПД ( Осврт уназад – прошлост, Сусрет са природом ),

		<ul style="list-style-type: none"> <li>- истраживање</li> <li>- експеримент.</li> <li>- закључивање</li> <li>- играње</li> <li>- бележење</li> <li>- праћење</li> </ul>	- рад у пару	<p>друштвеном окружењу – завичају и домовини</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- слободно исказивање својих запажања</li> <li>- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења</li> <li>- разумевање и уважавање различитости међу појединцима и групама</li> <li>- очување националног идентитета и уграђивање у светску културну баштину</li> </ul>	<p>М ( Мерење и мере, Површина и запремина ),</p> <p>СЈ (Језичка култура , Књижевност),</p> <p>МК( Извођење и Слушање музике),</p> <p>ЛК (Линија, површина),</p>
<b>Сусрет са природом</b>	6+3	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- описивање</li> <li>- истраживање</li> <li>- експеримент.</li> <li>- бележење</li> <li>- прављење</li> <li>- праћење</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање основних научних појмова из природних наука</li> <li>- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења</li> <li>- развијање еколошке свести</li> </ul>	<p>М (Површина и запремина)</p> <p>СЈ (Језичка култура, Књижевност) ,</p> <p>ПД ( Моја домовина део света),</p>
<b>Истражујемо природне појаве</b>	6+4	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- описивање</li> <li>- истраживање</li> <li>- експеримент.</li> <li>- бележење</li> <li>- праћење</li> <li>- груписање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање способности запажања својстава материјала, објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности</li> <li>- развијање интересовања за истраживање појава и процеса у домену њихових могућности</li> </ul>	<p>СЈ (Језичка култура и Књижевност) ,</p> <p>ПД (Сусрет са природом),</p> <p>МК( Извођење и Слушање музике)</p>

Рад, енергија производња и потрошња	13+4	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- описивање</li> <li>- истраживање</li> <li>- експеримент.</li> <li>- бележење</li> <li>- праћење</li> <li>- груписање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- усвајање цивилизацијских тековина и могућност њиховог коришћења</li> <li>- разумевање и уважавање сличности и разлика - развијање одговорног односа према себи, другима, окружењу</li> </ul>	ПД ( Осврт уназад – прошлост, Сустрет са природом ), М ( Мерење и мере)
Осврт уназад- прошлост	12+5	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- описивање</li> <li>- истраживање</li> <li>- експеримент.</li> <li>- праћење</li> <li>- груписање</li> <li>- бележење</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- оспособљавање за сналажење у простору и времену</li> <li>-уознавање прошлости, значајних догађаја у настанку српске државе</li> <li>- оспособљавање за самостално учење</li> <li>-уознавање са најзначајнијим владарима државе Србије</li> </ul>	ПД ( Моја домовина, Сустрет са природом ), М(Мерење и мере), МК (Извођење и Слушање музике)

#### НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

- стварање ситуација учења у којима ће доћи до изражаја различите активности ученика које омогућују различите начине учења;
- решавање проблемских ситуација које развијају мисаоне способности ученика
- заједничка реализација задатака на нивоу групе или радом у пару;
- практиковати диференциране задатке у циљу поштовања на различитост, нивоа предзнања и динамике развоја;
- мењати амбијент тако да ученици исте ствари сагледавају са различитих аспеката у различитим околностима;
- организовање посета, излета, шетњи, наставе у природи;
- активирати ученика у процесу стицања знања;
- практиковати практичан рад, једноставне огледе, истраживачке задатке;
- остваривање циљева и задатака вршећи се преко спиралних кругова тако да се избегава рутинско понављање, а усвајање наведених садржаја програма омогућује надограђивање знања, умења, вештина и ставова, изградње појмова из области природе и друштва.
- оспособљавање ученика за коришћење различитих извора знања, графичких и електронских медија, с намером да се код ученика развије функционална писменост као подлога за даље учење и сначажење у свакодневном животу.

#### ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОМ РАДУ

- а) Наставника: планира, стварање ситуације учења, стварање проблем-ситуације, објашњава, организује (посете, шетње, излете, наставу у природи), осмишљава (ескурзије, зимовања, летовања), упућује на изворе знања, литературу, прати рад, вреднује, оцењује, мотивише, подстиче -демонстрира, сарађује, координира, води, игра се.
- б) Ученика: посматрају, описују, процењују, групишу, прате, бележе, практикују, експериментишу- истражују, сакупљају, стварају, учествују у мини - пројектима, играју се...



## Листа стандарда:

		ОПШТИ СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА		
		основни ниво	средњи ниво	напредни ниво
СУСРЕТ СА ПРИРОДОМ	1. Жива и нежива природа	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6.	1ПД. 2.1.1. 1ПД. 2.1.2. 1ПД. 2.1.3. 1ПД. 2.1.4. 1ПД. 2.1.5. 1ПД. 2.1.6.	1ПД. 3.1.1. 1ПД. 3.1.2.
	2. Екологија	1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.2.3.	1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.2.3. 1ПД.2.2.4.	
ИСТРАЖУЈЕМО ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ	3. Материјали	1ПД. 1.3.1. 1ПД. 1.3.2. 1ПД. 1.3.3. 1ПД. 1.3.4. 1ПД. 1.3.5. 1ПД. 1.3.6.	1ПД. 2.3.1. 1ПД. 2.3.2. 1ПД. 2.3.3. 1ПД. 2.3.4. 1ПД. 2.3.5. 1ПД. 2.3.6.	1ПД. 3.3.1. 1ПД. 3.3.2.
	4. Кретање и оријентација у простору	1ПД. 1.4.1. 1ПД. 1.4.2. 1ПД. 1.4.3. 1ПД. 1.4.4. 1ПД. 1.4.5.	1ПД. 2.4.1. 1ПД. 2.4.2. 1ПД. 2.4.3. 1ПД. 2.4.4. 1ПД. 2.4.5.	1ПД. 3.4.1.
РАД, ЕНЕРГИЈА, ПРОИЗВОДЊА И ПОТРОШЊА	5. Друштво	1ПД. 1.5.1. 1ПД. 1.5.2. 1ПД. 1.5.3. 1ПД. 1.5.4. 1ПД. 1.5.5.	1ПД. 2.5.1. 1ПД. 2.5.2. 1ПД. 2.5.3.	1ПД. 3.5.1. 1ПД. 3.5.2.
- МОЈА ДОМОВИНА ДЕО СВЕТА - ОСВРТ УНАЗАД, ПРОШЛОСТ	6. Држава Србија и њена прошлост	1ПД. 1.6.1. 1ПД. 1.6.2. 1ПД. 1.6.3. 1ПД. 1.6.4. 1ПД. 1.6.5. 1ПД. 1.6.6.	1ПД. 2.6.1. 1ПД. 2.6.2. 1ПД. 2.6.3. 1ПД. 2.6.4. 1ПД. 2.6.5. 1ПД. 2.6.6. 1ПД. 2.6.7.	1ПД. 3.6.1.

**ОСНОВНИ НИВО****1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА**

1ПД. 1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада

1ПД.1.1.2. зна ко и шта чини живу и неживу природу

1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића

1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића према једном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране, кретања и размножавања

1ПД.1.1.5. препознаје и именује делове тела живих бића

1ПД. 1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима

**2. ЕКОЛОГИЈА**

1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе

1 ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса

1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе

### **3. МАТЕРИЈАЛИ**

1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта

1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала

1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке

1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност

1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу

1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха

### **4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ**

1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама

1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти

1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца

1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век

1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара

### **5. ДРУШТВО**

1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови

1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу

1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу

1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите

1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља

### **6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ**

1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода

1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике

1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво

1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости

1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости

1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их

## **СРЕДЊИ НИВО**

### **1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА**

1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима

1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи

1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића

1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића

1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту

1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници

### **2. ЕКОЛОГИЈА**

1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе

1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћења необновљивих ресурса

1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса

1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити

### **3. МАТЕРИЈАЛИ**

1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање

1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава

1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису

1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу

1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала

1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали

#### **4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ**

1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела

1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски

1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља

1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода

1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена

#### **5. ДРУШТВО**

1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова

1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама

1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности

#### **6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ**

1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини

1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији

1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи

1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности

1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад

1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода

1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактерист. историјских извора о ком историјском периоду или личности је реч

### **НАПРЕДНИ НИВО**

#### **1. ЖИВА И НЕЖИВА ПРИРОДА**

1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима

1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића

#### **3. МАТЕРИЈАЛИ**

1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи

1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу

#### **4. КРЕТАЊЕ И ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ**

1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова

#### **5. ДРУШТВО**

1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима

1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују

#### **6. ДРЖАВА СРБИЈА И ЊЕНА ПРОШЛОСТ**

1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава

## **ЛИКОВНА КУЛТУРА**

**Циљ** је да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са одређењем друштва и карактером овог наставног предмета.

#### **Задаци:**

- развијати способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја и положаја облика у природи;
- развијати памћење ученика, повезивање опажених информација, као увод у визуелно мишљење;
- стварати услове да ученици на сваком часу, у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијати способност различитих врста ликовне уметности
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;

- усвојити знања о боји и ликовним техникама
- препознавање и примена ликовних техника
- развијати моторичке способности ученика.
- ствара услове за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- ствара услове да ученици на сваком часу у процесу реализације сартжаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развија способност за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развија ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помаже у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развија љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- ствара интересовања и потребу за посеђивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и животу;
- развија сензибилитета за лепо писање

### Тематска структура - 72 часа

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
Колаж, фротаж, деколаж и асамблаж	8	<ul style="list-style-type: none"> <li>- креирање</li> <li>- сечење</li> <li>- лепљење</li> <li>- доцртавање</li> <li>- досликавање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> <li>- практичан рад</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности</li> <li>- развијање маште и индивидуалног ликовног израза</li> <li>- схватити нове појмове и на свој начин се ликовно изразити</li> </ul>	ЛК (Линија и површина, Сликарска материјал и технике), ПД (Сусрет са природом), МК (Извођење и Слушање музике)
Везивање облика у тродименз. простору и у равни	10	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- сликање</li> <li>- вајање</li> <li>- уочавање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> <li>- практичан рад</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности</li> <li>- користити примерене технике и средства у самосталном изражавању</li> <li>- развијати моторичке способности ученика</li> </ul>	ЛК (Линија, површина, волумен), М (Површина и запремина) СЈ (Језичка култура), ПД (Моја домовина део света)
Сликарска материјала и технике	10	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- уочавање</li> <li>- сликање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> <li>- практичан рад</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање маште и индивидуалног ликовног израза</li> <li>- умети примењивати различите сликарске технике, јер свака има своје специфичности</li> </ul>	ЛК (Линија и површина) СЈ (Језичка култура), ПД (Моја домовина део света)
Основне и изведене боје	10	<ul style="list-style-type: none"> <li>- сликање</li> <li>- закључивање</li> <li>- комбиновање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- развијање способности за уочавање боја и светлина</li> </ul>	ЛК (Линија и површина, Сликарска материјал)

			- групни - рад у пару - практичан рад	- да осетљивост за ликовне вредности које стичу у настави, ученици примењују у раду и животу	и технике) ПД (Сусрет са природом ), МК( Извођење и Слушање музике)
<b>Линија, површина, волумен, боја, простор</b>	24	- сликање - комбиновање - вајање - креирање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практичан рад	-развијање маште и индивидуалног ликовног израза - развијање способности за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја у природи	ЛК (Линија и површина, Сликарски материј. и технике), МК (Извођење и Слушање музике)
<b>Амбијент – сценски простор</b>	10	- комбиновање - вајање - креирање - сликање - прављење	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практичан рад	-увођење ученика у различите могућности комуникација - развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности	ЛК (Линија, површина, волумен), М (Површина и запремина) СЈ (Језичка култура и Књижевност)

#### НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

- организовање заједничког реализовања теме (формирати групе, парове);
- разговор са ученицима како би сваки ученик дошао до своје идеје, а на основу понуђеног ликовног садржаја;
- објаснити основне карактеристике различитих техника;
- мењати амбијент, али препустити и ученицима избор амбијента
- повезивање ликовне уметности са искуствима из других области (етно, споменици, обичаји, одевање, музика)
- организовање посета изложбама
- опажање сличности и разлика творевина природе и човека
- организовање одељенске изложбе;
- учешће у ликовним конкурсима;

Користећи своја досадашња знања и искуства ученици ће из коришћење технике и средстава ликовног изражавања на часовима у школи и ван ње (посета изложби, галерија, музеја, културних добара...), а уз помоћ наставника остваривати програмске садржаје за четврти разред.

#### ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОМ РАДУ

а) Активности наставника:

- објашњава нове технике и поступак рада
- усмерава и подстиче ученике при раду
- помаже при избору средстава и материјала
- показује уметничка дела и кроз разговор помаже ученицима да схвате њихову вредност

б) Активности ученика:

- посматрају, проналазе, уочавају и опажају облике, величине, положај облика у природи
- на основу знања о бојама откривају и изводе нове боје
- сарађују (у пару, групи ) и дискутују о радовима другова

## МУЗИЧКА КУЛТУРА

**Циљ** је развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности, оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања и осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа.

**Задаци:**

- неговање способности извођења музике повећањем песама по слуху и на основу нотног записа
- оспособљавање ученика да свирају на дечјим музичким инструментима
- оспособити ученике да изводе дечје, народне и уметничке игре
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање и препознавање музичких дела
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- оспособити ученике да импровизују мелодије на задати текст и упознају свуке разних инструмената
- упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа
- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

**Тематска структура - 36 часова**

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
Извођење музике певањем и свирањем	25	- слушање - певање - илустровање	- фронтални - индивидуални - групни и рад у пару - практич.вежбање	-неговање способности извођења музике (певање -свирање -извођење народних и уметничких игара	МК( Стварање и Слушање музике) ФВ (Ритм.игре и плесови), ПД (Сусрет са природом, Моја домовина), М (Мрење и мере)
Слушање музике	8	- слушање - изражавање - закључивање - истраживање - уочавање	- фронтални - индивидуални - групни и рад у пару - практич.вежбање	- развијање критичког мишљења (исказивање осећања у музици која се изводи и слуша ) - стицање навике слушања музике,подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука	МК( Стварање и Извођење музике) ЛК (Сликарски материј. и технике), ПД (Сусрет са природом, Моја домовина), СЈ ( Језичка култура и Књижевност)
Стварање музике	3	- изражавање - истраживање - креирање	- фронтални - индивидуални - групни и рад у пару	- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности	МК ( Слушање и Извођење музике) ФВ (Ритм.игре и плесови )

			- практич.вежбање	-импровизију мелодију на задани текст	ЛК (Сликарски материј. и технике), М (Мерење и мере)
--	--	--	----------------------	---	--

#### НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

- вежбе памћења
- вежбе моторике;
- осмишљавањем различитих активности развити музичке способности код ученика,
- вокално-инструментално извођење песам различитог карактера;
- мотивационо подстицање ученика (одељенска такмичења) на изражајно певање;
- одабир и презентовање различитих музичких дела прилагођених узрасту ученика;
- кроз музичке и едукативне игре објаснити елементе музичке писмености;
- повезати наставу музичке културе са другим предметима, али са музичким животом средине у којој ученици живе и раде (школа, град);
- организовање посета концертима

Настава музичке културе остварује се међусобним прожимањем следећих музичких активности:

- певање и свирање
- слушање музике
- активности у музичком стваралаштву

#### ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОМ РАДУ

- а) Активности наставника: планира, објашњава, упућује, подстиче, демонстрира  
 б) Активности ученика:

- усвајају основе музичке писмености
- слушају, препознају и анализирају музичко дело
- свирају на дечјим музичким инструментима
- упознају звук разних инструмената
- изводе народен и уметничке песме и игре
- проналазе и стварају мелодије на задати текст

## ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

**Циљ** је да се разноврсним и систематским моторичким активностима повезаним са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе развоју личности ученика, његовом усавршавању и примени моторичких умења и навика, у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

#### **Задаци:**

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела
- стицање теоријских знања неопходних ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања
- усмерити развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације покрета
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине
- примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење)
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања, дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- оспособљивање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневном животу и раду;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

**Оперативни задаци:**

- усмерени развој основних способности, првенствено брзине и координације;
- усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом физичког васпитања;
- примена стичених знања, умења и навика у сложеним условима;
- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- естетско изражавање кретањем и доживљавање естетских вредности;
- усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

**Тематска структура - 108 часова**

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
<b>Атлетика</b>	26	- дискусија - ходање - трчање - вежбање - објашњавање - такмичење	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практич. вежбање	- разликује правилно од неправилног држања тела - усавршавање моторичких способности - изводи покрет у задатом смеру - вешто изводи форме једноставног кретања - слуша упутства и изводи покрет у задатом смеру	ФВ (Основи спортских игара) М( Мерење и мере) СЈ ( Језичка култура)
<b>Вежбе на тлу и справама</b>	35	- вежбање - анализирање - поређење	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практич. вежбање	- вешто изводи задате вежбе са реквизитима - уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике међу вршњацима	ФВ (Здравствено васпитање) М( Мерење и мере) СЈ ( Језичка култура)
<b>Ритмичке вежбе и народни плесови</b>	29	- вежбање - анализирање - поређење - класификација	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практич. вежбање	- усклађује једноставне и задате покрете уз музику - правилно изводи кораке народних плесова - усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика	ФВ (Вежбе на тлу) СЈ ( Књижевност) ПД (Моја домовина) МК (Извођење музике)
<b>Основи спортских игара</b>	14	- вежбање - анализирање - поређење - трчање - скакање	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практич. вежбање	- примењује правила тимских игара - стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад	ФВ (Здравствено васпитање) М( Мерење и мере) СЈ ( Језичка култура)
<b>Здравствено васпитање</b>	4	- разговарају - закључују - цртају - играју се	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару - практич.	- подстицање сазнања о себи, свом телу и сопственим способностима - формирају представу о	ФВ (Све области) ПД (Сусрет са природом), СЈ (Језичка култура)



			вежбање	здрављу и факторима који доприносе чувању здравља - усвајање знања о важности одржавања личне хигијене	
--	--	--	---------	---	--

#### НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

- вежбе обликовања (од општих ка самосталним вежбама);
- вежбе моторичких знања, умења и навика;
- елементарне игре спретности, брзине и издржљивости;
- вежбе снаге (трчање, скокови/ увис и удаљ, бацање )
- вежбе на тлу;
- такмичарске игре;
- слободне активности;
- примена теоријских знања о здрављу у оквиру предавања, спортских и едукативних игара;
- упућивање ученика на самостално вежбање;
- излети; настава у природи;
- кросеви:
- такмичења;
- програм се остварује на часовима редовне наставе, али и кроз ванчасовне и ваннаставне активности (излети, кросеви, шетље, настава у природи, такмичења у скучно);
- оперативни задаци се стварују кроз следеће етапе: одређивање радних задатака, утврђивање стања, средстава, метода за остваривање радних задатака, праћење и вредновање резултата рад;
- акценат се ставља на развој моторичких вредности
- теоријска знања о здрављу и хигијени су у служби развоја потребних навика које ће ученици примењивати у свакодневном животу и раду;
- наставно градиво по циклусима остварује се у континуитету за један временски период (нпр. Атлетика у јесењем периоду, вежбе на тлу и справама у зимском и тимске игре на пролеће);
- праћење и вредновање је сукцесивно, током целе школске године.

#### ВРСТЕ АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОМ РАДУ

- а) Активности наставника: планира, осмишљава, демонстрира, објашњава, упућује, подстиче, коригује, води, координира, сарађује, игра се..
- б) Активности ученика: посматрају, вежбају, понављају, истражују, сарађују, уважавају, негују, развијају, играју се...

### ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

**Циљ** је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика, пружање могућности ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компотентне, одговорне и креативна личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује и себе и друге.

#### **Задаци:**

- подстицање групног рада, договарања и сарадер са вршњацима и одраслима;
- подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности;

- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрођава друге;
- развијање свести о потреби уважавања различитости и особености (пол, узраст, изглед, понашање, порекло);
- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба;
- развијање појма пријатељства;
- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама;
- помоћи ученицима да формирају позитивну слику о себи, да стекну самопоуздање, и да осете да кроз процес размене са другима могу да обогате своју личност и сазнање;
- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба;
- развијање и неговање еколошке свести;
- развијање моралног расуђивања и неговања основних људских вредности;
- оспособљавање ученика да активно доприносе развоју школе по мери детета.

#### Тематска структура: 36

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Подстицање групног рада, договарање о сарадњи са вршњацима и одраслима	2	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разговара</li> <li>- црта</li> <li>- закључује</li> <li>- илуструје</li> <li>- игра се</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима</li> <li>- активно учествовање у процесу васпитања</li> <li>- размена о заједничким очекивањима, потребама захтевима, тешкоћама везаним за остварење програма грађанског васпитања</li> </ul>
Универзално важење дечјих права	8	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разговара</li> <li>- црта</li> <li>- закључује</li> <li>- илуструје</li> <li>- игра се</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- подстицање ученика да одаберу вредности у оквирима дечјих и људских права, да их разматрају упоређују, да се придржавају</li> <li>- помоћи деци да дођу до решења: кад је тешко да поштују правила</li> <li>- схватање међусобне повезаности права, дужности правила, закона</li> </ul>
Заједно стварамо демократску атмосферу у нашем разреду, нашој школи	10	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разговара</li> <li>- илуструје</li> <li>- црта</li> <li>- игра се</li> <li>- закључује</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- уочавање разлике у функционисању тима и групе</li> <li>- упознавање са неопходним обележјима тимског рада</li> <li>- стављање ученика у ситуацију да увиде предности тимског рада, начин функционисања у тиму значајност улоге и доприноса сваког члана тима</li> </ul>
Живим демократију, демократска акција	11	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разговара</li> <li>- закључује</li> <li>- игра се</li> <li>- црта</li> <li>- илуструје</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- упознавање и вођење ученика са и кроз демократске процедуре одлучивања, како би дошли до заједничког решења проблема за које се сви залажу</li> </ul>

				- подстаћи ученике да креативно и дивергентно мисле о могућим начинима за постизање њихових циљева
<b>Међузависност и развијање еколошке свести</b>	3	- разговара - игра се - црта - закључује илустрuje	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-преузима одговорности за очување природних богатстава -планирање и предузимање малих корака у непосредном окружењу - анимирање вршњака и одраслих кроз тимски рад демократске процедуре, аргументовано излагање
<b>Евалуација</b>	2	- разговара - процењује - презентује	- фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	-развијати способност процењивања и критичког мишљења о свом раду -упознати родитеље са резултатима оствареног програма

### НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

- вербални (монолошки и дијалoшки); јасно артикулисање циља активности и договор о правилима којих се придржавају сви учесници;
- метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи); реализација интерактивних радионица;
- метод драматизације; искуствено учење кроз игровни контекст;
- учење путем открића; уобличавање и поимање личних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи; константно подстицање и одржавање интересовања и сазнајне мотивације ученика;
- реализација интерактивних радионица;
- јасно артикулисање циља активности и договор о правилима којих се придржавају сви учесници;
- искуствено учење кроз игровни контекст;
- уобличавање и поимање личних доживљаја и ставова ученика кроз размену у групи;
- константно подстицање и одржавање интересовања и сазнајне мотивације ученика;

Одлучујућу улогу у начину остваривања програма наставе грађанског васпитања има сарадња између учитеља и ученика. Учитељ се појављује као организатор размене међу децом, која ће бити подстицај за развој њиховог социјалног сазнања, самосвести, моралног и критичког мишљења.

Битне методичке одреднице образовно-васпитног рада су: искуствено учење, игровни контекст, метода партиципације и интеракције, метода рефлексije, истраживачке, симулационе, стваралачке и друге методе.

За квалитетну и подстицајну размену важно је јасно артикулисање циља активности, распоред седења ( у круг), след активности.

Учитељ мора бити спреман да помогне ученицима да формирају позитивну слику о себи, да подстиче развој оних стилова понашања којима се штите људска права и јачају демократски и толерантни односи, да подрже ученике када им је тешко да се изразе или да слушају.

Пошто је учење по моделу важан облик социјалног учења, битно је да учитељ својим понашањем, начином рада и односом према ученицима демонстрира вредност које жели да његови ученици усвоје.

## ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ

### ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

**Циљ и задаци:** разумевање појава везаних за непосредну животну околину; препознавање негативних појава у човековом односу према животној средини; уочавање узрочно-последичних веза у животној средини; уочавање

узрочно-последичних веза у животној средини извођењем једноставних огледа; васпитавање ученика да чува и уређује простор у коме живи и учи; развијање правилног става и критичког мишљења.

#### Тематска структура:36

Садржаји програма	Број часова	Активности образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Животна средина	6	<ul style="list-style-type: none"> <li>- разговор</li> <li>- посете</li> <li>- уочавање и препознавање</li> <li>- запажање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- очување животне средине</li> <li>- Развијање свести о очувању окружења</li> </ul>
Природне промене и појаве у животној средини	5	<ul style="list-style-type: none"> <li>- праћење</li> <li>- уочавање</li> <li>- бележење</li> <li>- закључивање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- праћење и уочавање промена и појава у животној средини и њихов утицај на живи свет</li> <li>- уочавање и бележење последица промена и појава у животној средини</li> </ul>
Загађивање животне средине	8	<ul style="list-style-type: none"> <li>- експеримент</li> <li>- читање</li> <li>- илустровање</li> <li>- обиласци</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- упознавање примарних загађивача</li> <li>- уочавање начина загађивања</li> <li>- развијање свести о последицама загађивања</li> </ul>
Заштита животне средине	17	<ul style="list-style-type: none"> <li>- експеримент</li> <li>- читање</li> <li>- илустровање</li> <li>- обиласци</li> <li>- практична примена знања</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- фронтални</li> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- осмишљавање начина заштите животне средине</li> <li>- развијање свести о значају заштите животне средине</li> <li>- уређење школског животног простора</li> </ul>

#### НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

- вербални (монолошки и дијалошки)
- метод демонстрације (приказивање, илустрације, цртежи)
- метод драматизације
- учење путем открића
- експериментални метод

Садржаји овог програма усмерени су на примену и практичну реализацију знања стечених у предходним разредима. Поред описивања, цртања, огледа, играња, реализација се врши и ван шлолског простора, у непосредном окужењу, школи у природи, излетима, рекреативној настави (посматрањем, праћењем, истраживањем, сакупљањем и организовањем разних акција). Учитељ самостално и у договору са ученицима креира време, место извођења и број часова за одређене програмске садржаје; примена и практична реализација стечених знања у претходном разреду; коришћење очигледних средстава и различитих извора знања, примена рачунара; искуствено учење ван школског простора, у ближем и даљем окружењу школе, на настави у природи и излетима; сазнајна мотивација ученика.

## ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА

**Циљ и задаци:** развијање умења и вештина за коришћење материјала, прибора, алата и рачунара у игри и свакодневном животу; развијање креативности, логичког мишљења и способности комбиновања; упознавање и употреба једноставних програма за рачунарске игре и образовне програме; развијање конструкторских вештина и способности за тимски рад.

**Тематска структура: 36 часова**

Садржаји програма	Број часова	Активности образовно-васпитном раду у	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
<b>Цртамо и пишемо</b>	12	-отварање програма -креирање цртежа и текста - форматирање -чување и штампање рада	- фронтално - индивидуално - рад у пару - рад у групи - практич.рад	- Развијање умења и вештина за коришћење једноставног програма за цртање и писање - Развијање сарадње - Развијање креативности при раду
<b>Правимо одељенске новине</b>	4	-креирање, уређивање, штампање радова	- фронтално - индивидуално - рад у пару - рад у групи - практич.рад	- Развијање креативности и стваралачког рада - Развијање смисла за лепо и уредност
<b>Креирамо, стварамо</b>	10	- креирање - фотографисање - чување и -штампање радова	- фронтално - индивидуално - рад у пару - рад у групи - практич.рад	- Оспособљавање ученика за правилан рад на скенеру и дигиталном апарату - Развијање креативних и конструктивних активности: писмо, честитка, позивница
<b>Играмо се и снимамо</b>	10	- конектовање - креирање - слање поште	- фронтално - индивидуално - рад у пару - рад у групи - практич.рад	- Развијање способности и коришћење електронске поште - Спретност и креативност при коришћењу једноставних програма - Развијање сарадње и узајамне помоћи

### НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

- вербални (монологски и дијалогски)
- метод демонстрације (приказивање, показивање, илустрације, цртежи)
- истраживачки метод
- учење путем открића
- примена и практична реализација стечених знања у претходним разредима; константно прожимање радно техничких и информатичких садржаја; осмишљене наставне ситуације у којима ученици реализују задатке и развијају радозналост; коришћење приручне литературе за наставника и ученике; коришћење рачунара; примена наученог о коришћењу рачунара у настави, организовање различитих свечаности; мотивација ученика да проналазе различите опције за решавање задатог или самостално осмишљеног задатка.

## НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

**Циљ** овог изборног предмета је да ученике уведе у активности ревитализације традиције, кроз непосредно упознавање материјала и духовне традицијске културе свога народа: спречити убрзано одумирање важних елемената традицијске културе из праксе и код ученика стварати свест о себи самим и свом месту у свету сличних и различитих.

### Задаци:

Усвајање елементарних знања о разлици између фолклорног и актуелног окружења, и то кроз:

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице);
- упознавање са дечјим фолклором (игре и кратке текстуалне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.);
- усвајање елементарних знања о носећим наставним мотивима
- основних разлика између градског и сеоског начина живота,
- основних сезонских радова,
- основних обичајно-обредних радњи везаних за те радове,
- основних и општих празника,
- обичајно-обредних радњи везаних за те празнике,
- усвајање знања о разлици између фолклорног и актуелног,
- упознавање фолклорних текстова и дечјег фолклора,
- уочавање разлика између градског и сеоског живота,
- познавање основних празника сезонских послова и обичајно - обредних радњи везаних за њих,
- познавање традицијалних облика транспорта,
- познавање народних музичких инструмената и њихове улоге у традиционалној култури,
- упознавање са носиоцима народне традиције,
- схватање важности чувања и неговања народне традиције.

### Тематска структура :36 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно - васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Традицион. облици транспорта и транспортна средства	16	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- описивање</li> <li>- читање текстова</li> <li>- уочавање</li> <li>- бележење</li> <li>- груписање</li> <li>- прикупљање фотографија</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- припрема, ангажује се и упућује ученике на ангажовање у истраживачком раду</li> <li>- припрема, чита и анимира пригодним материјалима</li> <li>- подстиче на сталну размену информација</li> <li>- упознаје са развојем поштанског саобраћаја</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- фронтални</li> <li>- рад у пару</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- стицање елементарних знања о традицијалним облицима транспорта и транспортних средстава и њиховом значају за живот људи на селу и у граду</li> <li>- продубљивање знања о занатима и објектима значајним за саобраћај</li> </ul>

Народни музички инструменти	9	<ul style="list-style-type: none"> <li>- посматрање</li> <li>- описивање</li> <li>- уочавање</li> <li>- слушање музике</li> <li>- груписање</li> <li>- цртање</li> <li>- прављење музичких инструмената</li> <li>- свирање</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- подстиче интересовање и помаже при изради музичких инструмената</li> <li>- упућује на самосталан, практичан истраживачки рад</li> <li>- ствара амбијентални простор</li> <li>- осмишљава и организује часове и којима се истиче улога инструмената при обележавању обичаја</li> <li>- упућује и врши корелацију</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- фронтални</li> <li>- рад у групи</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- продубљивање знања о празницима и занатима</li> <li>- упознавање различитих музичких инструмената и њихове улоге у традиционалној култури</li> <li>- стицање вештине прављења неких музичких инструмената</li> </ul>
Носиоци народне традиције	11	<ul style="list-style-type: none"> <li>- читање текста</li> <li>- обележавање</li> <li>- прикупљање информације</li> <li>- истраживање</li> <li>- посете</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- омогућује упознавање са науком, установама и друштвима која се баве очувањем и неговањем народне традиције</li> <li>- припрема и организује изложбу, приредбу</li> <li>- планира, организује и изводи излет, посете</li> <li>- прати интересовање и ангажовање</li> <li>- провера остварености циљева учења</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- индивидуални</li> <li>- групни</li> <li>- фронтални</li> <li>- рад у групи</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- упознавање са носиоцима народне традиције</li> <li>- упознавање наука које проучавају народну традицију</li> <li>- схватање важности чувања и неговања народне традиције</li> </ul>

### НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНОГ ПРОГРАМА

Овај изборни предмет би требало схватити као интердисциплинарно средство за лакше савлађивање нових и непознатих чињеница и приступити методологији наставних предмета из области уметности.

Ученици само на појмовном нивоу треба да упознају науку, установе и друштва која се баве очувањем и неговањем народне традиције.

Пожељно је да ученици израде неке музичке инструменте и покушају да свирају на њима; организовањем изложби и приредби како би показали стечена знања, умења и вештине.

Излет ће се извести у временском периоду мај-јун, у одељењима која се нису определила за Наставу у природи

### ПЛАН И ПРОГРАМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

#### ЦИЉ:

Циљ организовања наставе у природи јесте остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности из Школског програма, у климатски погодном месту; повезивање теоријског са практичним, путем непосредног посматрања у природи, уочавања и закључивања; утицање на побољшање здравља ученика и на укупни физички, психо-социо-емотивни развој личности; развијање еколошке свести и подстиче на лични и колективни ангажман.

#### ЗАДАЦИ:

- Побољшање здравља, физичких способности, здравствених и хигијенских навика код ученика;

- Осамостаљивање ученика у реализацији различитих активности;
- Проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава у природи ;
- Упознавање објеката и феномена у природи и уочавање узрочно- последничних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- Упознавање начина живота и рада људи појединих крајева;
- Развијање позитивног односа према : националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, позитивним социјалним односима, као и схватање значаја здравља и здравих стилова живота;
- Развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика;
- Подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљаја;
- Повезивање теоретских знања са практичним активностима у амбијенталном окружењу;
- Социјализација ученика и стицање искуства у колективном животу

У зависности од слободних термина у одмаралишту, Настава у природи ће се реализовати у јесењем временском периоду.

#### **Структура делатности образовно-васпитног процеса наставе у природи :**

##### **1. Настава:**

- обавезна
- изборна

##### **2. Ваннаставне активности:**

- Посете (културно-сазнајног карактера)
- Рекреативно-забавне активности

Начин извођења предвиђених садржаја усклађен је са Школским програмом од првог до четвртог разреда:

**1.Настава** ће се одвијати у амбијенталним условима, кроз посете (културно-сазнајног карактера) и рекреативно забавне активности:

- Примена стечених знања кроз разне форме активног учења;
- Стицање знања кроз посматрање, уочавање, откривање, упоређивање, истраживање;
- Подстицање самосталног језичког уобличавања прикупљених података и њихово презентовање;
- Стицање знања на принципу очигледности, систематичности, поступности, практичности.

Начин извођења предвиђених садржаја усклађен је са Школским програмом за четврти разред:

**1.Настава** ће се одвијати по распореду часова прилагођеним условима рада наставе у природи. У току боравка у Аранђеловцу одређени наставни садржаји биће реализовани у оквиру друштвено-корисног рада рада, у току излета и посета, за време спортских и културно-забавних активности.

- Примена стечених знања кроз разне форме активног и амбијенталног учења;
- Стицање знања кроз посматрање , уочавање, откривање, упоређивање, истраживање;
- Подстицање самосталног језичког уобличавања прикупљених података и њихово презентовање;
- Стицање знања на принципу очигледности, систематичности, поступности, практичности.

**2.Излети, посете и шетње** биће организовани свакодневно уз договор са стручним сарадником одмаралишта и на њима ће се реализовати различити задаци.Планирано је да се упозна и посети :

- објекат и његова ближа околина (бањско – парковски простор );
- посета буковичкој цркви;
- пешачење до врха Букуље или цркве св.Архангела;
- излет до Рисовачке пећине ;
- посета фабрици минералне воде „Књаз Милош”
- обилазак градског музеја;
- излет до Тополе и Опленца;



- излет до Орашца.

Напомена ( планирани излети зависе од временски услова )

Друштвене и друге активности биће организоване сваке вечери, а у оквиру њих организоваће се : квизови знања, надметања у рецитовању, плесу, песми, шали, имитацијама, маскенбал,...

Спортске активности ће се свакодневно организовати и почињаће јутарњом гимнастиком, настављаће се различитим теренским и спортским играма : штафетне игре, такмичарске игре лоптом, турнир у фудбалу, између две и четири ватре, надвлачење конопца.

Прецизан садржај за неку другу дестинацију наставе у природи биће дат за школску годину у којој је дошло до промене.

**НАЧИН ИЗВОЂЕЊА ИЗЛЕТА** (услучају недовољног броја изјашњених ученика за реализацију наставе у природи, могуће је реализовати излет у Сирогојно)

### ЦИЉ:

Циљ организовања излета јесте остваривање одговарајућих садржаја наставних и ваннаставних активности из Школског програма; упознавање са културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима; упознавање са животом људи са ових простора; упознавање са структуром традиционалне куће и животом у њој, као и са појавама и односима у природној и друштвеној средини повезивање теоријског са практичним, уочавање неких облика рељефа; утицање на укупни физички, психо-социо-емотивни развој личности; развијање еколошке свести и подстицање на лични и колективни ангажман.

### ЗАДАЦИ:

- Познавање различитих облика становања;
- Упознавање са структуром традиционалне куће и животом у њој;
- Уочавање неких облика рељефа (брдо, планина, висораван, река );
- Непосредно стицање знања о коришћењу материјала при стварању ликовно-визуелног рада;
- Проучавање објеката и културно – историјских споменика ;
- Развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика;
- Развијање позитивног односа према културним и естетским вредностима;
- Обилазак станишта биљака и животиња;
- Подстицање испољавање позитивних емоционалних доживљаја;
- Побољшање здравља, физичких способности, здравствених и хигијенских навика код ученика;
- Проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава у природи ;
- Упознавање начина живота и рада људи појединих крајева;
- Развијање поштовања према националним, културним и естетским вредностима;
- Повезивање теоретских знања са практичним активностима у амбијенталном окружењу;
- Социјализација ученика и стицање искуства

## ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ:

Тематски садржај: 36 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
<b>Друштвене активности</b> Радионице „Школа без насиља“ Активности поводом обележавања: Дан планете Земље, Дан воде, Дан	5	- израда панона - посете - изложбе	- фронтално - индивидуално - рад у групи	-Сарадња са локалном заједницом -Развијање свести о здравом начину живота -Поштовање разлика и уважавање својих и туђих

борбе против пушења, Дан заштите животне средине				потреба
<b>Техничке активности</b> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	6	- чишћење -купљење папирића -сечење, лепљење, цртање, сликање	- фронтално - индивидуално - рад у групи	-Развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине
<b>Хуманитарне активности</b> - Акције поводом Дечје Недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу - Помоћ старим особама	5	- прикупљање новца, школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање хуманог односа -Поштовање разлика и разумевање туђих потреба - Развијање такмичарског духа
<b>Спортске активности</b> Организовање спортских такмичења - одељенска - међуодељенска - међушколска	10	- игра -различити облици кретног изражавања	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање такмичарског духа - Развијање моторике спретности, физичких способности
<b>Културне активности</b> Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом школских празника	10	- посете културним установама - јавни наступи -припрема за такмичење рецитатора	- фронтално - индивидуално - рад у групи	- Развијање опште културе -Развијање и подстицање стваралачке активности -Развијање оригиналности, маште, смисла за лепо

**РАСПОРЕД ПИСМЕНИХ ПРОВЕРА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД  
школска 2018/2019. година**

месец	СРПСКИ ЈЕЗИК	МАТЕМАТИКА	ПРИРОДА И ДРУШТВО
септембар	1.н.(иницијални) 4.н.	1.н.(иницијални)	2.н.(иницијални) 4.н.
октобар	4.н.	1.н.	3.н.
новембар	4.н.	1.н. 3.н.	2.н.
децембар	3.н.	2.н.	
јануар	4.н.	2.н.	4.н.
фебруар	4.н.		3.н.
март	4.н.	2.н.	
април	4.н.	2.н. 4.н.	3.н.
мај	1.н. 4.н.	3.н. 4.н.	
јун			1.н.

Овај распоред се мења у свакој школској години, јер зависи од школског календара.

## ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА

СРПСКИ ЈЕЗИК	МАТЕМАТИКА	ПРИРОДА И ДРУШТВО
јануар 4.н.	јануар 2.н.	
мај 4.н.	мај 4.н.	јун 1.н.

Овај распоред се мења у свакој школској години, јер зависи од школског календара.